

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Crisis Theologica

Cárdenas, Juan de

Sevilla, 1687

Cap. V. An incurrat hanc damnationem sententia asserens, aliquod
objectum esse de Fide contra alios Authores id negantes?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75689)

53. Eodem ergo modo, dicendum est, ad certitudinem moralem in Supremo gradu, qua cognosco obiectum singulare contineri in obiecto vniuersali revelato, præsupponi eam realem continentiam: ex suppositione autem quod detur talis continentia, implicat contradictionem, quod ea non detur. Et quidem si aliter esse possit non haberetur ea certitudo moralis, quæ talis est in supremo gradu.

54. Accedit, quod omnia revelata sunt vel iam facta de præterito; vel si pendent in futurum, dimanant à revelatione Dei iam facta. Atqui cum ad præteritum non detur potentia, neque revelationes Dei patiantur mutabilitatem, implicat aliter esse ea, quæ quis cognoscit suprema certitudine morali, esse contenta in revelatione vniuersali.

55. Hinc respondetur ad rationem dubitandi, negando, id, quod est certum moraliter in supremo gradu, ex suppositione talis certitudinis, & veritatis ad illam præsuppositæ, posse aliter esse. Quare negandæ sunt ambæ consequentiæ.

56. Reliqua argumenta, quæ obijci possunt contra eam sententiam, quæ admittit assensum Fidei supernaturalis circa obiectum singulare evidentiâ morali contentum in obiecto vniuersali revelato, & solutiones eorum, non spectant ad meum institutum. Qui ea desiderat, videat P. Petrum Hurtado, & Cardinalem

P. Hur. Lugo citatos.

CAPVT V.

An incurrat hanc damnationem sententia asserens, aliquod obiectum esse de Fide contra alios Authores id negantes?

SVMMARIVM.

Authores negantes esse de Fide, hunc, qui de factis est, esse verum Pontificem. n. 57.

Authores affirmantes, id esse de Fide. num. 58.

An qui affirmant, esse de Fide, affirmant illud probabiliter, & cum formidine de revelatione. n. 59.

Quomodo respondeat ad hanc difficultatem Lugo Cardinalis. n. 60.

Qui censent, esse de Fide, debent id credere per assensum Fidei supernaturalis, & absque formidine. n. 61.

Qui censent, esse de Fide, adhaerent suæ sententiæ tamquam certæ, & censent oppositam non esse probabilem, nempe à principijs intrinsicis. num. 62.

Dilemmate ostenditur conclusio. n. 63, & 64.

Quod à principijs intrinsicis est improbabile, quamvis in oppositum sint plures Authores, non potest esse probabile. n. 65.

Proponitur responsio, & convincitur. num. 66. & seqq.

Quare dici non possit, illud esse de Fide solum in abstracto. n. 69.

Qui probabiliter affirmant, aliquid esse de Fide, non habent certitudinem requisitam. Et quid inde pro conclusione? n. 70.

Ex eo, quod non habeant certitudinem adhesionis ad obiectum illud, non possunt dicere esse de Fide. n. 71.

57. **A**liquæ sunt quæstiones controversæ inter Theologos, in quibus inquiritur, an tale obiectum credi debeat Fide Divina, aientibus alijs, & alijs negantibus. V.g. quæstio est, [An sit de Fide, hunc hominem, V.g. Sanctissimum D. Innocentium XI, esse verum Pontificem, & Petri successorem legitimum?] Nam,

Nam, vt refert P. Suarez, disp. 10. de Fide sect. 5. num. 2. negant, id esse de Fidei Turrecremata, Albertinus senior, Caietanus, Bañez, Canus, Vega, Corduba, & Castro.

58. Affirmant, esse de Fide, P. Suarez citatus, P. Petrus Hurtado disp. 37. per totam, P. Salmeron lib. 1. in Epistolas Pauli part. 2. disp. de Ecclesia §. *Angeli*. P. Albertinus Soc Iesu tom. 1. Coroll. 3. Theolog. ex 3 principio Philosoph. quæst. 3. num. 10. P. Valencia tom. 3. disp. 1. quæst. 1. punct. 7. §. 38. *vers. Secunda ratio*. P. Oviedo contröv. 4. de Fide punct. 7. num. 86. P. Arriaga tom. 5. curs. Theol. disp. 7. sect. 8. num. 56. P. Tannerus tom. 3. disp. 1. quæst. 1. dub. 5. num. 146. P. Castro Palao tom. 1. tract. 4. disp. 1. punct. 5. §. 2. num. 9. P. Amicus tom. 3. curs. Theol. disp. 6. sect. 5. num. 152. P. Comitulus resp. mor. lib. 1. quæst. 99. Item Diana part. 11. Tract. 2. de Pontifice rrsol. 6. & apud ipsum vltra relatos Gerunda, Sylvius, Pueronus, Verriceli, Ponticus, Ioannes à S. Thom. Adrianus, & Petrus de Walemburch, Ioannes Ponzius, Bordonus, & Bonacina.

59. Inquirimus ergo, an sententia affirmans, esse de Fide, quod alij Doctores negant esse de Fide, subiaceat huic damnationi? Et ratio dubitandi est. Etenim sententia affirmans id affirmat probabiliter, cum multi Doctores Theologi censent oppositum: ergo affirmant cum formidine imbibita in probabilitate, id esse de Fide: ergo si eliciunt assensum Fidei circa id obiectum, illum eliciunt cum formidine circa revelationem: ergo assensus Fidei supernaturalis stat cum formidine circa revelationem Dei; quod expresse damnat Innocentius XI. in hoc decreto.

60. Lugo Cardin. disp. 1. de Fide sect. 13. §. 4. num. 323. sic distinguit: [Aliud enim est, illud obiectum secundum se, & in abstracto esse de Fide, & esse à Deo revelatum; aliud vero, esse nobis de Fide, seu posse, aut debere à nobis per Fidem credi. Illud primum solum affirmant, qui dicunt tale obiectum esse de Fide, vel esse revelatum à Deo. Cum enim omne revelatum à Deo pertineat ad obiectum materiale Fidei, sicut probabile est, obiectum illud revelatum esse à Deo, ita probabile etiam est pertinere ad Fidem. Quia tamen, vt aliquid possit à nobis hic & nunc per Fidem credi, necesse est, quod de revelatione non possimus prudenter formidare, pro vt possumus formidare prudenter, quoties probabile est non esse à Deo revelatum; hinc etiam est, eos, qui probabiliter docent, aliquid esse de Fide, solum loqui per se, & quantum est ex parte obiecti revelati, non tamen negant, quod supposita probabilitate sententiæ contrariæ, & per accidens, Fides hic, & nunc non possit extendi ad illud obiectum, quia per accidens propter probabilitatem contrariam non potest prudenter prohiberi omnis formido circa talem revelationem.] Hucusque Cardinalis.

61. Sed non acquiesco viro doctissimo, quin potius assero, eo ipso quod Doctores Theologi censent, esse de Fide aliquod obiectum, posse, & debere id credere per assensum Fidei supernaturalis absque vlla formidine. Quod si non possunt id credere per assensum Fidei supernaturalis absque formidine; non possunt asserere, id obiectum esse de Fide.

62. Probatur conclusio primo. Eo ipso quod Doctores Thologi censent, id obiectum esse de Fide, consequenter censent, à principijs in-

intrinsicis suam sententiam esse certam, & oppositam non esse probabilem, quamvis dicatur probabilis ab extrinseco, scilicet ex autoritate aliorum Doctorum: ergo absque ulla formidine censent, esse de Fide: ergo nulla in eis datur formido, quominus eliciant assensum Fidei supernaturalis circa tale obiectum, quod censent à Deo revelatum. Ambæ consequentiæ patent: quia ubi est omnimoda certitudo, nulla potest esse formido.

63. Probatur antecedens. Nam tales Doctores vel habent formidinem circa id, quod illud obiectum sit de Fide, vel non habent? Si primum; infero: ergo formidinem habent de revelatione: cum hoc quod aliquid sit de Fide, consistat in eo, quod revelatum sit: sed repugnat, quod dicatur revelatio esse certa, & quod dicatur cum formidine; quia certitudo, & formido se mutuo excludunt: ergo eo ipso quod revelatio dicatur esse certa, non potest dici cum formidine, atque adeo neque mere probabiliter.

64. Quod si dicatur secundum, nempe quod tales Doctores dicunt absque formidine, illud esse de Fide, infero: ergo illud affirmant tamquam certum: ergo non cum sola probabilitate, quæ quidem formidinem non excludit. Atque adeo eo ipso, quod dicant, id esse de Fide, saltem à principiis intrinsicis affirmant tamquam certum, & oppositum ut improbabile, & certo falsum.

65. Vbi notandum est id, quod late docui in 1. part. Cris. Theolog. disp. 11. cap. 9. maxime à num. 261. scilicet illud, quod est improbabile, & certo falsum à principiis intrinsicis (licet dici soleat probabile ab extrinseco, quādo habet pro se aliquos Authores) non posse esse absolute

probabile. Nam intellectus non potest assentiri ei obiecto, quod sibi proponitur ut certo falsum, quamvis dicant oppositum plurimi Authores.

66. Dices. Quando Authores dicunt, aliquod obiectum esse de Fide, contra alios Authores oppositum opinantes, distigui debere propositionem directam à reflexa: nam hæc propositio, *Hoc obiectum est à Deo revelatum*, est directa; reflexa vero hæc: *Probabiliter existimo, hoc obiectum esse à Deo revelatum*. Quæ ratione formido non se tenet ex parte propositionis directæ, sed ex parte reflexæ, in quo non videtur esse repugnantia, cum propositio directa, & reflexa habeant diversa obiecta; & respectu diversorum obiectorum non repugnant certitudo, & formido.

67. Sed hæc sunt verba sine re. Quid enim prodest, dicere me, *Evidens est, quod Sol est in nostro hemisferio*; si simul dixerò, *incertus sum, an id sit evidens*? Aut qualis est illa certitudo, de qua ego sum incertus? Ex quo exemplo constat, formidinem, quæ datur in eo actu reflexo, vitiare certitudinem, quæ asseritur in tali actu directo.

68. Præterea, ut dixi supra, iam Doctores conspirant in eam sententiam, quæ asserit, esse de Fide, hunc hominem, scilicet Innocentium XI. esse verum Pontificem maximum; cōtra alios oppositum opinantes. Si ergo illi priores Doctores dicerent, se solum probabiliter id affirmare; esset idem, ac dicere, se esse incertos, an id sit de Fide. Quid ergo prodesset dicere, id esse certum de Fide, sed ipsos esse incertos de ea certitudine? aut quomodo possent elicere actum Fidei supernaturalis cum ea incertitudine?

69. Quod autem dicit Lugo Cardinalis, ut supra reculi, id esse de Fide in abstracto, sed non posse à nobis

bis hic & nunc credi Fide supernaturali, non facile intelligitur, nisi dicamus esse eodem modo, atque cum sensus probabilis Scripturæ Sacræ nobis occurrit: tunc enim dicimus illum esse probabiliter revelatum; sed non propterea dicimus illum esse de Fide: quia ut sit absolute de Fide, non sufficit probabilitas revelationis, sed requiritur certitudo illius. Cum autem Cardinalis dicit, [Sicut probabiliter est, obiectum illud revelatum esse à Deo, ita probabile etiam est, pertinere ad Fidem:] respondendum est, solum pertinere ad Fidem id, quod certo revelatum est, non autem quod mere probabiliter.

70. Probatur secundo conclusio. De conceptu essentiali assensus Fidei est utraque certitudo, nempe connexionis cum obiecto, & adhesionis ad obiectum; ut supra cap. 2. probavi: sed Authores affirmantes probabiliter, aliquid obiectum esse de Fide, atque adeo credi debere fide supernaturali, non habent certitudinem adhesionis ad obiectum: ergo circa id obiectum non habent assensum Fidei supernaturalem. Probatur Minor. Nam formido de certitudine est formido de revelatione: atqui asserentes probabiliter certitudinem revelationis, illam asserunt cum formidine: ergo cum incertitudine adhesionis ad obiectum: ergo sine certitudine talis adhesionis.

71. Quod si dicatur, hos Authores probabiliter asserentes, tale obiectum esse de Fide, solum contendere probabiliter, tale obiectum habere certitudinem connexionis cū obiecto; non tamen ipsos habere certitudinem adhesionis ad obiectum; neque id quidem tolerari poterit, quia dum non habent certitudinem adhesionis ad obiectum, non possunt elicere actum Fidei supernaturalis circa tale obiectum; atque adeo non possunt

absolute pronunciare, tale obiectum esse de Fide Divina: quidquid enim est absolute de Fide divina potest hic & tunc credi assensu Fidei Divinae.

72. Maneat ergo firmum, quod Theologi affirmantes absolute, aliquid obiectum esse de Fide, V. g. hunc hominem esse verum Pontificem Maximum, eo ipso id affirmare, non probabiliter, sed certo certitudine connexionis cum obiecto, & adhesionis ad obiectum. Cum ergo affirmant, illud obiectum esse certum de Fide, illi à principijs intrinsecis certi sunt de veritate obiecti, eo quod à principijs intrinsecis sibi sufficienter proposita est revelatio. Illis vero, qui asserunt, id non esse de Fide (ea est ingeniorum varietas) non est sufficienter proposita ea veritas, fortasse quia non penetrant motiva credibilitatis. Et ex dictis satis constat ad rationem dubitandi initio huius capituli propositam.

CAPVT VI.

Discutiuntur argumenta, quibus aliqui nituntur probare falsitatem propositionis damnatae.

SUMMARIVM.

Sine evidentia credibilitatis, accedente lumine Fidei, potest quis habere certitudinem de revelatione. n. 75.

Argumentum secundum non procedit contra Authores propositionis damnatae. n. 77.

Hi Authores solum loquuntur, quando tertio constat de revelatione universali, & probabile est, obiectum singulare includi sub illa. n. 78.

Discrimen inter probabilitatem ve-

Yy ram,